

- §. V. Directio Animæ quæ cupiat dirigi per tramitem perfectionis
n. 156 et seq.
- CAP. X. De quibusdam Monitis magis notatu dignis, ad Confessarios,
 et Parochos cum Praxi docendi Orationem Mentalem.
- §. I. Monita ad Confessarios. *n. 172 et seq.*
- II. Monita ad Parochos. *n. 195 et seq.*
- III. Praxis Orationis Mentalis. *n. 217 et seq.*
- CAP. ULTIMUM. Brevis Praxis assistendi infirmis. *n. 227 et 228.*
- §. I. Monita ad Sacerdotem assistentem. *n. 229 et seq.*
- II. Remediæ contra tentationes. *n. 237 et seq.*
- III. Motiva et Affectus piis Infirmis sugerendi. *n. 254. et seq.*
- IV. Monita circa extrema Sacra menta; et I. Circa Confessionem.
*n. 264. II. Circa Communione m. n. 265 et seq. III. Circa Extremam
 Unctionem. n. 273 et seq.*
- §. V. Monita respectu ad Agoniam, et Mortem. *n. 276 et 277.*
- §. VI. Affectus sugerendi tempore Agoniæ, et Expirationis. *n. 278
 et 279.*
- §. VII Indicia proximæ mortis. *n. 280. et seq.*
- §. VIII et ultimus. Preces, Actus Christiani, et Formulae plurium
 Benedictionum.
- Preces et Actus. *n. 284, 285 et 286.*
- Benedictio in Articulo Mortis. *n. 287 et seq.*
- Benedictio Scapularis S. Mariae de Monte Carmelo. *n. 290.*
- Benedictio Scapularis S. Mariae septem Dolorum. *n. 291.*
- Benedictio Scapularis Conceptionis Immaculatae Dei Matris. *n. 292.*

EXAMEN ORDINANDORUM.

EXAMEN ORDINANDORUM,

Ab eodem Auctore breviter concinnatum ex eadem sua Theologia
moralis, res scitu magis necessarias continens.

CAPUT I.

De Sacramentis in genere.

1. Quid sit Sacmentum. — 2. Quæ requirantur ad constituendum Sacmentum? Ah Circumcisio, etc.? — 3. Quæ sint Sacmentalia. — 4. Distinguuntur Sacmenta. — 5. Qu. I. Quæ requirantur ad essentiam. De Materia. — 6. De forma, et de connexione materiae cum forma. — 7. De mutatione substanciali, aut accidental. — 8. De Sacmento sub conditione. Si cum forma, aut materia dubia, vel mixta. Interruptio formæ. — 9. De intentione ministri, et suscipiens. — 10. Qu. II. De Ministro. — 11. An debeat esse in gratia. — 12. Si sit laicus, aut ministret non solemniter, an sufficiat Contritio. — 13. Si absolvat in mortali: si ministret Eucharistiam: si celebret Missam. — 14. Si Subdiaconus, aut Diaconus ministret solemniter. — 15. Si ministret indigno. — 16. Simulare administrationem Sacmenti. — 17. Simulare susceptionem. — 18. An Minister debeat intendere quod facit Ecclesia. — 19. Qu. III. Quid ad valide, et licite Sacmenta suscipienda. — 20. An petere ab Excommunicato, vel Peccatore. — 21. An liceat dare pecuniam pro administratione Sacmenti. — 22 et 23. Effectus, et I. De gratia. — 24. II. De Charactere.

1. — SACMENTUM, generaliter loquendo, significat mysterium, sive rem occultam: Sacmentum vero in Ecclesia christiana sic definitur: *Est visible signum inoisibilis gratiae ad populum Dei sanctificandum, à Christo institutum*. Dicitur *Signum visible*, scilicet signum externum in materia sensibus subjecta. *Inoisibilis gratiae*, quia Sacmentum significat gratiam quam causat invincibiliter, scilicet ex opere operato, sive per se, modo suscipiens sit dispositus. *A Christo institutum*, quia juxta sententiam probabiliorem, Christus etiam ut homo Sacmenta instituit ex potestate quæ dicitur *excellentia*. (*Vide opus Morale l. 6. n. 1. 2 et 3.*)

2. — Tria igitur ad Sacmentum constituendum requiruntur. 1. Signum externum. 2. Promissio gratiae. 3. Institutio Christi, cum omnia Sacmenta ex Christi Passione vim habeant.

Dubitatur, an Circumcisio fuerit olim verum Sacmentum,

conferens gratiam ex opere operato? Affirmat *Scotus*, sed communiter id negant DD.; nam Circumcisio operabatur sanctitatem tantum externam, non autem internam; commune tamen est quod fuerit verum Sacramentum (*I. 6. n. 4.*)

3. — Sacramentalia autem sunt quædam actiones sacræ ab Ecclesia institutæ, prout sunt, aqua lustralis, benedictiones rerum, consecrationes, et similia. Hæc non habent per se vim remittendi peccata, sed tantum impetrandi auxilia divina ad eliciendos actus bonos, quibus postea peccata remittuntur (*I. 6. n. 90. ad 94.*)

4. — Multipliciter distinguuntur Sacraenta. Primo alia sunt necessaria necessitate medit, ut sunt Baptismus pro omnibus, Pœnitentia pro lapsis in mortale, et Ordo pro iis qui Sacraenta Eucharistiae, et Pœnitent. ministrant: etiam Eucharistia (juxta probabiliorem sententiam), saltem in voto implicito, (*I. 6. n. 192.*) Alia necessitate precepti, ut sunt Confirmatio, juxta probabilem sententiam, licet opposita *Nao. Suar. Sotij. Laym. Ronc. Wigandt, ex D. Th. (in 3. p. q. 72. art. 8. ad 6.)* et aliorum etiam sit probabilis (*I. 6. n. 181.*); et Extrema Unctio, juxta probabilem sententiam, omnino suadendam (*n. 733.*). Secundo, alia sunt Sacraenta Iterabilia, ut Eucharistia, Pœnitentia, Extrema Unctio, et Matrimonium; alia sunt Initerabilia, ut Baptismus, Confirmation, et Ordo, propter characterem, quem indelebiliter imprimit. Tertiò, alia sunt Sacraenta Mortuorum, ut Baptismus, et Pœnitentia, quia primam conferunt gratiam et supponunt animam mortuam, id est gratia carentem: alia Vi-vorum, quæ aliquando per accidens dant etiam primam gratiam, nimurum casu quo aliquis attritus bona fide putans se contritum, illa suscipit, ut docent probabiliter *Lugo. Suarez. Con. Caj. Croix. Salm. Castrop.* et alii plures ex *D. Th.*, contra alios, ex communi (*I. 6. n. 87.*) Quartò, alia sunt Formata, id est cum effectu gratiæ, alia Informia, scilicet sine collatione gratiæ, quæ est Sacraenti forma. An autem detur Sacramentum Pœnitentiae validum et informe, id est sine gratia, alii negant; sed communiter, et verius alii affirmant. Casus esse nimurum si quis acciperet absolutionem ab aliquo mortali peccato cum attritione concepta tantum ex turpitudine supernaturali illius peccati, et cum obliuione inculpabiliter alterius peccati mortalit. (*Qui vult vide hanc questionem cum omnibus suis rationibus enucleatam, obseruet Caput I. l. 6. n. 44.*)

5. — Quæ requirantur ad essentiam Sacraenti? Tria requiruntur, Materia, Forma, et Intentio. Materia est res corporeæ et sensibilis, quæ suscipienti applicatur, v. gr. Aqua, Chrisma, Oleum sanctum, etc. Et haec est Materia remota, nam proxima est ipsa applicatio materiae, ut ablution, unctio, etc.

6. — Forma sunt verba prolatæ à Ministro. Ut autem Sacramentum valeat, requiritur connexio; sive simultas Materiæ et Formæ, scilicet, ut Materia applicetur antequam prolatio Formæ terminetur, vel postquam prolatio Formæ sit incepta. Sen-

tentia autem quod sufficiat applicare Materia immediatè ante vel post prolationem Formæ, est tantum probabilis, non autem moraliter certa, ut requiritur, ubi agitur de valore Sacraenti, ex Propositione 1. damn. ab *Imoc. XI.* ideoque non est practice probabilis. Excipiuntur tamen Sacraenta Pœnitentiae, et Matrimonii, quæ valent etiamsi interponatur aliqua mora inter Materia et Formam (*I. 6. n. 9.*)

7. — Si mutetur substantialiter Materia, nempe apparetur vinum pro aqua, vel mutetur Forma, nempe si verba non habeant eundem sensum, putè dicendo, *Te aspergo, pro te baptizo*, invalidum est Sacramentum. Secus si mutatio est accidentalis, scilicet si aqua sit calida, aut decocta, aut si dicas, *Ego te baptizo in nomine Patrias, et Filias, etc.* ut habetur ex c. *Retulerunt, de Consecr. Dist. 4.* vel *in nomine Patris omnipotens, etc.* Sie tamen mutans non excusaretur à peccato gravi (*n. 11.*)

8. — In casu necessitatis, vel magnæ utilitatis bene possunt conferri sub conditione (saltem mente retenta) Sacraenta, non solùm characterem imprimentia, ut est certum ex c. 2. *de Baptism.*, sed etiam alia, si non possit haberi materia nisi dubia; ita *Suar. Castrop. Habert. Bonac. Roncag. Salmant.* et alii communiter, contra *Juenin. et Antoine* (*n. 28 et 29.*). An autem Minister possit uti Materia, aut Forma dubia, si ad id cogatur metu mortis? probabiliter potest: nisi cogatur in contemptum Religionis; ita *Sanch. Coninch.* Si in materia propria misceatur extranea in majori, vel æquali parte, Materia est inepta; secus si in minori; ita *S. Th. (3. part. q. 74. n. 3. ad 3.)* Interruptio Formæ si est modica, non officit valori Sacraenti. Secus si talis sit, ut verba non constituant unum sensum (*I. 6. n. 11 ad 3.*) Non licet autem formam repeteret, nisi adsit probabile dubium, quod forma invalidè fuerit prolatæ (*n. 224. v. Advertendum*). Alii dicunt alias Sacramentorum Materias et Formas fuisse à Christo in genere determinatas, et relictas Ecclesiæ, ut ipsa in particulari determinaret. Sed probabiliter alii docent omnes fuisse à Christo determinatas in substantia. Unde si aliqua inventur inter novam et priscam Ecclesiæ consuetudinem differentia circa Materias et Formas, mutatio illa censemur tantum accidentalis. (*Vide hanc questionem ad trutinam revocatam Libro 6. num. 12.*)

9. — Demum ad essentiam Sacraenti requiritur Intentio Ministeri, et quidem actualis vel saltem virtualis. Intentio *Actualis* est ea, quæ actu habetur. *Virtualis* autem, quæ permanet in virtute actionis, quam Minister exequitur ex intentione actuali prius habita; ad differentiam intentionis *Habitualis*, quæ aliquando est habita, et non est retractata (*n. 15.*) Hæc autem habitualis non sufficit in Ministero, sed bene sufficit in suscipientibus Sacraenta; atque in necessitate etiam si ipsi sint dormientes, aut ebrios, aut ceciderint in amentiam postquam jam habuerint intentionem illa suscipiendo, ut communissime docent *Lug. Castrop. Salm.* et alii plures cum *D. Th. (in 4. Dist. 6. q. 1.*

art. 2. q. 3. ad 2.), et patet, ex cap. *Majores*, §. *Verum, de Baptism.*, et etiam ex *Instruct. de Baptism.* data à Bened. XIV incipiente, *Postremo mense* (*in Bullar. tom. II. n. 28.*) Imò quoad Extremam Unctionem, et etiam Confirmationem satis est pro suscipientibus adhuc *Interpretatio*, id est ea quam suscipiens non habet nunc, nec unquam habuit, sed haberet si rem adverteret (*n. 81.*)

10. — Quær. II. Quis sit Minister Sacramentorum? Quoad Ordinem solus Episcopus est Minister (*I. 6. n. 761.*) : et quoad Confirmationem ipse est Minister Ordinarius, nam extraordinarii possunt esse etiam simplices Sacerdotes (*n. 170.*) Aliorum autem Sacramentorum solus Sacerdos est Minister, excepto Matrimonio (*n. 897.*), et etiam Baptismo in necessitate; in ea enim possunt etiam laici, et adhuc Hæretici baptizare (*n. 113.*)

11. — Ad validè autem ministranda Sacraenta, non est opus, ut Minister sit in gratia, nam peccatores etiam validè ministrant. Non verò Hæretici, nec Excommunicati vitandi respectu ad Sacramentum Pœnitentiæ. Vide dicta libro 6. numero 560. Ad licitè tamen ministrandum requiritur status gratiæ; sed in extrema necessitate, si Minister non posset tam cito conteri, probabiliter a culpa excusatur si ministrat; ita *Sotus*, *Suar. Tolet. Caj. Armil. Valen. Anacl.* (*Vide I. 6. n. 33. et Cabrin. Luc. Moral. p. 2. tr. 41. n. 56.*) Nunquam autem excusatur Parochus, aut *OEconomus*: hi enim debent esse semper parati ad ministrandum. Celebrans autem in mortali quatuor mortalia committit, 1. quia indignè consecrat, 2. quia indignè sumit, 3. quia indignè ministrat, et 4. quia ministrat indigno, qui est ipse idem (*I. 6. n. 35. v. Hinc.*)

12. — Quær. an pecket graviter qui existens in mortali ministrat Sacramentum in necessitate, si ad illud non est ordinatus, ut laicus Matrimonium contrahens, aut baptizans; vel si est ordinatus, sed ministrat non solemniter? Alii probabiliter negant, ut *Con. Tourn. Natal. Alex.* et alii ex *D. Th.* (*3. p. qu. 64. art. 6. ad 3.*) Sed probabilius affirmant *Cont. Tourn. La Croix, Antoine, Lugo, Pontius, Vasq. Navarr. etc.* Quia semper sancta sancte tractanda sunt (*I. 6. n. 32.*) Minister autem ministratur Sacramento si est in mortali, sufficit, ut eliciat certum actum contritionis (*Ibid. n. 34.*); celebratur verò Missam, debet Confessionem præmittere: excepto casu quo ex necessitate ex una parte deberet celebrare, et ex alia non adasset copia Confessarii; sed tunc post celebrationem debet quamprimum confiteri, ut præcipit Tridentinum sess. 13. c. 7. (*Vide I. 6. ex numero 255.*)

13. — Confessarius tantum audiens Confessionem in mortali, probabilius est cum *Lugo, Spor. Salm. Elbel, Croix*, et aliis, quod non pecket graviter, quia non conficit Sacramento. Si verò absolvit plures poenitentes, etiam successivè, in statu peccati mortalis, plura mortalia committit, quia plura Sacraenta distincta ministrat (*n. 36. v. Qu. 5.*) Sacerdos item, aut Diaconus

ministrans Eucharistiam in mortali mortaliter peccat, quia proximè concurrit ad sanctificationem Communicantium. Ita tenendum cum pluribus, contra alias (*n. 35.*) Celebrans autem in mortali, si pluribus Eucharistiam ministrat, probabilius unum mortale committit, quia ministratio illa, et Communio est unica actio moralis, unicunque convivium (*Vid. I. 6. n. 35. v. Hinc.*)

14. — Diaconi, et Subdiaconi, si ministrant in altari existentes in mortali, juxta plures probabiliter peccant graviter, sed juxta communiorum sententiam, et satis probabilem, id negatur; quia non conficiunt nec ministrant Sacramentum, nec exercent functiones proximè ordinatas ad sanctificationem animæ (*I. 6. n. 37 et 38.*) Concionator item qui prædicat in mortali, non peccat graviter, ut communius et probabilius docent *Gonet. Lugo. Castrop. Bonac. Vasq. Salm. Croix*, et alii (*contra Merb. Juen. etc.*); non enim exercet Ordinem, sed Officium annexum ordini, quod per se non causat gratiam, ut causant Sacraenta (*n. 41.*)

15. — Peccat graviter Minister, si dat Sacramentum indigno petenti occultè; secus autem si ille sit peccator occultus, et publicè petat (*n. 43. ad 51.*) Notandum verò, quod Episcopus etiam ob occulta peccata potest denegare alicui collationem Ordinis, licet publicè ille petat, ex *Trid. sess. 14. c. 1.* ubi dicitur teneri Clericum obedire Prælati vetanti suspicionem Ordinis propter occultum crimen. Nec tenetur tunc Episcopus causam manifestare, cur repellat Ordinandum, ut pluries declaravit *Sacr. Congr. Concilii* (*I. 6. n. 52.*) An autem Confessarius possit absolvere Ordinandum recidivum in culpis gravibus; qui vult sacram suscipere Ordinem sine prævia probatione, vide dicta *Lib. 6. ex numero 63.*

16. — Non licet Ministro etiam ob metum mortis simulare administrationem Sacramenti ex Prop. 29. proscripta ab Innoc. XI. Tunc autem censetur Minister simulare administrationem, cum profert formam sine intentione, aut aliquid aliud pronunciat, ad hoc, ut alii credant ipsum jam conferre Sacramentum, unde alias licite potest Confessarius aliquam recitare orationem super pœnitentie indisposito, non jam, ut alii credant absolutionem illi ministri, sed tantum ad occultandam absolutionis negationem; tunc enim non simulat Sacramenti administrationem, sed tantum veritatem occultat (*Lib. 6. n. 59.*) Præterea ait *Cardenas* bene posse Confessarium, cum pœnitens minatur ei mortem si non absolvat, dicere, *Ego te non absolvo*, submissè pronunciando verb. *non*, quia hæc non est restrictio purè mentalis; ut objicit *Vico*, dum Confessarius non tenetur efficere, ut pœnitens audiat verba absolutionis, et ideo non habet ille jus, ut Confessarius omnia verba formæ intelligibiliter proferat (*ib. in fine.*)

17. — Sicut autem non licet Ministro simulare Sacramenti administrationem ita nec etiam alii Sacramenti suspicionem, ut dicunt *Card. Croix et Gormaz*. Hoc tamen non prohibet, quo minus liceat alicui accedere ad Confessionarium, ibique genufleo-

tere ad aliquod negotium agendum. Præterea aiunt communiter Sanch. Conc. Castrop. Card. Viva, Croix, aliisque plures, contra Milante, quod si aliquis Sponsorum cogitur contrahere per in-justum metum, vel habens impedimentum dirimens, ad evitan-dum scandalum, tunc poterit ille (saltem sine gravi culpa) simulare celebrationem Matrimonii : tunc enim, deficiente con-sensu, deficit contractus, et deficiente contractu, nec etiam existit Sacramentum (l. 6. n. 62.).

18. — Minister invalidè ministrat Sacramentum, si non intendat facere actum externum quod tacit Ecclesia, ritumque Sacra-men-talem adhibet quem intendit Ecclesia, à Christo instituta, et hoc etiamsi Minister, non joco (ut adhuc insipiente admittiebat Lutherus), sed serio ministret, ut probavimus Hom. Apost. tr. 14. n. 2. et vide in Morali (l. 6. ex n. 20 et 23.). Si verò id jam intendat, valide ministrat, etiamsi non habeat intentionem explicitam conferendi Sacramentum. Dico non habeat intentionem explicitam; nam si positivè haberet intentionem non conferendi Sacramentum, tunc neque conferret, quia tunc revera nullam haberet intentionem faciendo quod facit Ecclesia (ib. n. 23.) Sa-cerdos autem conficiens Sacramentalia, putà aquam benedictam, in mortali, non peccat graviter (n. 40.).

19. — Quær. III. quid requiratur, ut quis valide, et licite Sa-cramenta suscipiat? Ut valide suscipiat requiritur 1. Ut sit bap-tizatus, nam alias non est capax aliorum Sacramentorum. 2. Ex-cepto Sacramento Baptismi, pro quo nulla requiritur intentio in pueris et perpetuò amentibus, cum in eis suppleat intentio Ec-clesiae; in aliis Sacramentis opus est, ut suscipiens saltem habuerit priùs intentionem (quæ dicitur habitualis) suscipiendo Sacra-mentum, et eam non revocaverit, ut supra diximus n. 9. Hinc si quis ordinetur per vim, invalidè ordinaretur; secus si per metum, quia metus non tollit voluntarium. Probabilissimum est, quod Sacra-menta in periculo mortis licite conferri possunt tam ebrios, quām lapsis in amentiam, si priùs intentionem habuerint illa susci-piendi; ita Lug. Castrop. Salm. Croix, Card. Lambertinus, etc. ex D. Th. et cap. Majores, §. Verum, de Bapt. (Lib. 6. n. 81. v. Utrum.) Sufficit etiam tempore mortis intentio interpretativa in susci-piente sensibus destituto quoad Sacra-menta Extremæ Unctionis, ut habetur ex Rituali, et etiam Confirmationis, et Eucharistiae; ut aiunt Lug. Coninc. Spor. Croix, etc., non verò quoad Baptismum et Ordinem; et tantò minus quoad Pœnitentiam, et Matrimo-nium, in quibus omnino requiritur intentio actualis, aut saltem virtualis (n. 82.) Ut licite autem quis suscipiat Sacra-menta, requiritur conveniens dispositio, nempe status gratiæ; unde si quis est in mortali, debet saltem esse contritus cum proposito confitendi. Imò ad recipiendam Eucharistiam requiritur prævia Confessio, nisi necessitas urgeat, et non adsit copia Confessarii, quo casu debet Sacerdos qui celebravit (ut diximus n. 12.) quam-primum confiteri, ex Trid. sess. 13. c. 7. Necessitas autem erit 1. ob dandum Viaticum. 2. Ob vitandam infamiam, aut scandalum.

3. Si ille est Parochus, et occurrat festum de præcepto. 4. Si ce-lebrans post consecrationem recordetur mortalis culpæ (l. 6. n. 262.). Insuper advertendum quod suscipiens Sacramentum Pœnitentiae sine dispositione, non solum illiciè, sed etiam invalidè suscipit, dum contrito pœnitentis est etiam materia hujus Sacra-menti. Respectu verò ad alia Sacra-menta, si quis indispositus ea suscipit, validè suscipit; ita ut recedente fictione, sive obice peccati, illa reviviscant, id est gratiam causet, ut docent plures ex D. Th. (ib. n. 87.).

20. — Quær. IV. An liceat petere Sacra-menta à Ministro peccatore vel excommunicato? Non licet à peccatore quamvis sit Parochus (quidquid aliqui dicunt), nisi adsit justa causa; sufficit autem gravis utilitas (ib. n. 89.), ut communissime do-cent Suar. Sanch. Scot. Pal. Tol. Anac. Holzm. Salm. etc. Hinc dicunt licite peti, 1. si urgeat præceptum Confessionis aut Com-munionis, aut Missæ, aut si occurrat Indulgentia lucranda. 2. Si alias carere debeas Jubilæo. 3. Si maneres alias in mortali, etiam per horam, ut dicunt Suar. et Escob. 4. Si diu carere debeas fructu Communionis, aut Confessionis, etc. Absolutè verò sine alia causa licet recipere Sacramentum ab excommunicato, si sit toleratus, quia absolutè concessum est à Concilio Constantiensi fidelibus posse communicare cum toleratis (Lib. 6. n. 88. v. Resp. II.). A vitando autem nec etiam in morte licet suscipere pœnitentiam, quia (ut diximus n. 11.) vitandus etiam in extrema necessitate invalidè eam ministrat.

21. — Quær. V. An possit dari pecunia pro administratione Sacra-menti, si Minister nolit dare gratis? Videtur negare S. Thom. (2. 2. quæst. 100. art. 2. etc.); dum tradit, quod adultus neque in articulo mortis potest aliquid ministrare pro obtinendo Bap-tismo, dicens tunc ei sufficere ad salutem Baptismum flamini. Sed quæcumque sit intelligentia hujus doctrinæ Angelici Doctoris, communiter Bon. Salm. et Ronc. (Bon. de Sim. D. 1. qu. 4. §. 2. n. 2. Salm. tr. 19. cod. tit. n. 12. Ronc. cod. tit. pag. 211. in Praxi n. 3.), cum Suar. Less. Sanch. Laym. Castrop. et aliis affirmant posse dari pecuniam in extrema et etiam in gravi ne-cessitate Sacra-menti. Ratio, quia ex una parte traditio pecuniæ non est intrinsecè mala; ipsa enim est cooperatio materialis, non formalis; cum non cooperetur præve voluntati Ministri, juxta dicta Hom. Apost. tr. IV. n. 31 et 32. Ex alia ipse suscipiens non committit simoniam, cum non tradat pecuniam ad emendum Sa-cramentum, sed tantum ad redimendam vexationem Ministri Sacramentum injustè denegantis: et ideo dat temporale pro re merè temporali: tantoque magis id currit, si suscipiens est fidelis, quia tunc habet jus ad Sacramentum, dum idem D. Th. (ib. ad 5.) docet post jus quæsumus licere cuivis dare pecuniam ad tollen-dum injustum impedimentum. Idque admittunt Suar. Fill. et Croix, non solum pro obtinendo Baptismo, et Pœnitentia, sed etiam Viatico; et Bonac. extendit etiam ad Extremam Une-ctionem.

22. De Effectu Sacramentorum. Duplex est Sacramentorum effectus, collatio gratiae, et impressio characteris. Primus ergo effectus est gratia. Duplex autem gratia confertur in sacramentis, gratia *Sanctificans*, nempe quae reddit hominem amicum Dei, et gratia *Sacramentoialis*, quae est propria et pecuniaris uniuscujusque Sacramenti, ad causandum effectum proprium Sacramenti illius, nempe Baptismi, ad abluendum à culpis; Confirmationis ad roborandum in fide; Eucharistiae, ad reficiendam animam; Poenitentiae, ad delenda peccata; Extremæ Unctionis, ad vim conferendam adversus dæmonum tentationes in extremo agone; Ordinis, ad conferenda auxilia, ut Ordinatus recte sua munia exerceat: et Matrimonii, ut coniuges illius onera et obligationes bene sustineant et admpleant.

23. — Sacraenta in suscipiente disposito causant gratiam *ex opere operato*, id est ex se, non *ex opere operantis*, scilicet ex merito suscipientis. An autem causent physicè, ita ut materia Sacramenti, nempe aqua, oleum, etc. licet sit causa tantum naturalis, elevetur tamen à Deo ad causandam gratiam, ut docet D. Th.? Vel tantum moraliter, ita ut, posito Sacramento, Deus per se conferat gratiam, ut vult *Scotus*. Utraque sententia est probabilis (*lib. 6. n. 7.*) Sacraenta autem mortuorum, ut Baptismus, et Poenitentia, per se habent causare primam gratiam. Alia verò Sacraenta, que sunt vivorum, tantum augmentum gratiae causant: sed aliquando in attritis, qui reputant se contritos, causant etiam primam gratiam, ut docet D. Th. de Eucharistia, et de Extrema Unctione, et sequuntur *Gon. Conc. Ronc. Suar. Bon. Salm.*, etc. (*L. 6. n. 6.*)

24. — Alter effectus Sacramentorum est character. Character autem est *Quoddam signaculum spirituale indeleibile, impressum animæ suscipientis Sacramentum*: Illud imprimitur tantum in Baptismo, Confirmatione, et Ordine: et significat potestatem, sive dignitatem ex hujusmodi Sacramentis susceptam: in Baptismo enim est signum *Ouion Christi*, quo fideles efficiuntur idonei ad alia Sacraenta recipienda: in Confirmatione et signum *Militum Christi*, quo vim accipiunt ad fidem constanter profendenam: in Ordine et signum *Ministrorum Christi*, quo potestatem acquirunt ad Sacraenta fidelibus ministranda. Imprimitur autem character etiam in Sacramento illicite suscepto: nec amittitur per peccatum. Notandum insuper, quod ex Baptismo, et Confirmatione oritur alius effectus, nempe impedimentum cognacionis spiritualis, quae dirimit Matrimonium inter baptizantem et baptizatum, baptizatique patrem et matrem. Item inter suscep-torem (sive patrimum) et susceptum, susceptique patrem et matrem.

CAPUT II.

De Sacramento Ordinis in genere.

25. Quid sit Ordo. — 26. Quid ordinatio. — 27. Quot sint Ordines; et an Episcopatus sit Ordo distinctus. — 28. An singuli Ordines sint Sacraenta. — 29. Quænam Materia et Forma Ordinis; et de tactu physico, et simultaneo. — 30. Quis Minister. — 31. Effectus. — 32. Requisita, ut quis valide ordinetur. — 33. Ut autem licite, requiritur I. Confirmatione II. Ut non sit infamis etc. An protestatio Episcopæ etc. III. Animus clericandi. IV. Ut ab Episcopo proprio etc. — 34. Quis sit Episcopus proprius. Regulares à quo etc. remissive. — 35 et 36. V. Scientia. — 37 et 38. VI. Titulus; et quotplex sit Titulus. — 39. De Patrimonio facto. — 40. VII. Ut Ordo inferior suscipiat anté superiori. VIII. Tempus debitum. — 41 et 42. IX. Interstitia. — 43 et 44. X. Locus. XI. Aetas. — 45. XII. Exercitium Ordinis suscepit. XIII. Vocatio divina. — 46. Qui incurvant suspensionem etc.

25. — ORDO est juxta D. Thomam, *Signaculum Ecclesiæ*, quo traditur *Ordinato potestas spiritualis*. Est de fide Ordinem esse Sacraenum, ut patet ex Trid. sess. 23. c. 3. Nam in Ordine jam reperiuntur tria requisita ad Sacraenum, nempe signum externum, quod est impositio manuum: Institutio Christi, prout habetur ex *Luc. 22*. *Hoc facite in meam commemorationem*; et promissio gratiae, ut habetur ex Apost. 1. ad Tim. *Admoneo te, ut resuscites gratiam, quæ in te est per impositionem manuum mearum*.

26. — Differt autem Ordo ab Ordinatione. *Ordo* est ipsa potestas tradita; *Ordinatio* verò est actio, qua Episcopus potestatem tradit. Unde Presbyteratus est Sacraenum in fieri, scilicet in actu Ordinationis, non autem in facto esse scilicet cum quis jam ordinatus est. Septem sunt Ordines, alii minores, alii maiores. Minores sunt quatuor, nempe *Ostiarius*, *Lectoratus*, *Exorcistatus*, et *Acolythus*. Maiores sunt tres, nempe *Subdiaconatus*, *Diaconatus*, et *Presbyteratus*. Præter hos probabiliter plures DD. addunt Ordinem Episcopatus, et ita quidem valde probabiliter, et communius tenent *Bellarum*, *Sanch. Hab.*, *Tourn.*, etc., cum ipse rationabiliter distinguatur à Presbyteratu propter distinctam potestatem, quæ traditur Episcopo conferendi aliis potestatem consecrandi *Corpus Christi*, et absolvendi fideles à peccatis (Vide *L. 6. n. 738.*)

27. — Quær. I. an singuli Ordines sint Sacraenta? Quod Sacerdotium sit Sacraenum, est de fide. Quod etiam Diaconatus Sacraenum sit, est certum, sed non de fide. Quod alii autem Ordines sint adhuc Sacraenta, satis probabile est ex D. Thom., cum unicuique ordini assignata videatur materia, et forma. Omnes autem septem Ordines (juxta hanc sententiam) unum tantum Sacraenum constituant ex unitate finis, cum singuli sint ordinati ad unum Missæ Sacrificium conficiendum,

et omnes supponuntur instituti a Christo illis verbis : *Hoc facite in meam commemorationem.* In Ordine enim Sacerdotii alii vel continentur eminenter, ut sunt Ordines inferiores, vel consequenter respectu ad Episcopatum. Verumtamen probabilius est alios Ordines (præter Presbyteratum, et Diaconatum, ut diximus) non esse Sacraenta; quia deest in illis materia, nempe impositio manuum, quam (ut mox dicemus) probabilius est esse unicam materiam Ordinis: deestque etiam forma, quæ exprimat productionem gratiæ, dum in collatione prefatorum Ordinum non fit mentio gratiæ, sed tantum potestatis quæ traditur (l. 6. n. 736 et 737.) *De hac queretione fusiū dictum est in Hom. Apost. Tract. XVII. n. 14.*

28. — Quær. II. quænam est materia et forma Ordinis? Tres sunt sententiae. I tenet materiam Ordinis esse solam traditionem instrumentorum; sed hæc non est satis probabilis. II tenet materiam proximam esse duplicem integralem, scilicet traditionem instrumentorum, qua traditur potestas super corpus reale Jesu Christi ad Sacrificandum, cum forma : *Accipe potestatem, etc.*, et impositionem manuum, qua traditur potestas super corpus mysticum ad peccata absolvenda, cum forma : *Accipe Spiritum sanctum, etc.* Materia autem remota (juxta hanc sententiam) sunt manus Episcopi, et instrumenta quæ ad tangentium ab eo traduntur. III. Probabilior tenet materiam unicè esse impositionem manuum, formamque esse orationem quam profert Episcopus. (*Quomodo hoc probatur, videnda quæ dicta sunt Lib. 6. num. 749.*) Attamen quia II sententia est etiam probabilis, nempe duplicem esse materiam Ordinis, scilicet impositionem manuum, et traditionem instrumentorum, ipsa omnino in praxi sequenda est. Unde necessariò requiritur in Ordinatione tactus instrumentorum, et tactus quidem physicus, cùm probabile etiam sit moralem non sufficere. Sufficit verò tangere una sola manu, vel digito (*ibid. n. 743.*) Non oportet autem (ut diximus n. 6.) ut contractus fiat à principio prolationis formæ usque ad finem, sed sufficit si fiat antequam forma terminetur, vel postquam illa sit incepta. Forma autem sunt verba quæ profert Episcopus ordinans, cùm manus imponit, et instrumenta tradit, ut supra dictum est. Sedulò hīc rursus notandum I. quod in Ordine sacro conferendo materia tradenda est ab eodem Episcopo, qui formam profert; secus in collatione Ordinum minorum: ita *D. Th. (Suppl. q. 38. art. 1. ad 2.)* et alii. Notandum 2. quod si conferantur Ordines ab uno Episcopo, alio tamen celebrante, Ordinatio erit valida, sed illicita, ut declaravit Innocent. XIII apud Benedict. XIV. (*De Synod. l. 8. c. 11. n. 7.*)

29. — Quær. III quis sit minister Ordinis? Minister Ordinarius hujus Sacramenti est tantum Episcopus. Potest verò Pontifex simplici Sacerdoti potestatem impetrari conferendi Ordines minores, prout eam habent Abbates mitrati; sed habent pro suis subditis tantum regularibus professis, vel novitiis, non autem

pro sacerdularibus, ut hodie certum est, ex Decreto Sacr. Congr. Conc., approbatu ab Urbano VIII, qui jussit illud *inviolabiliter observari, reprobata omni contraria opinione* (Lib. 6. num. 763 et 764.): *V. Hom. Apost. Tr. XX. de Privil. n. 113 ad 116.* Sæculares autem ab Abbatibus ordinati, si sint eis subditi, vel habeant dimissoriales litteras à propriis Ordinariis ad ipsos, illicite quidem ordinantur, et suspensionem incurront, sed validè ordinantur, ut declaravit Sacr. Congr. Vide dicta *ead. Tract. XX. l. c.*

30. — Quær. 4. Quinam sint effectus Ordinis? sunt tres: 1. Collatio gratiæ *Sanctificantis*, scilicet quæ confertur in omni Sacramento, ut diximus n. 22. et gratiæ *Sacramentalis*, nempe specialis auxiliū ad Ordinem bene exercendum. 2. Collatio potestatis exercendi functiones Ordinis, qui suscipitur. 3. Impressio Characteris indelebilis, ob quod nullius Ordinis collatio iterari potest.

31. — Quær. 5. quæ requirantur, ut quis validè, et licitè ordinetur? Ut validè ordinetur, requiritur I. Ut sit viator. II. Ut sit mas, fœminæ enim non sunt capaces Sacramenti Ordinis; III. Ut sit baptizatus. IV. Ut habeat intentionem saltem habitualē (juxta dicta n. 9.) suscipiendi Ordinem.

32. — Ut autem licitè ordinetur, requiritur I ut sit *Confirmatus*: sed hoc non sub præcepto gravi, ut vult communis sententia (l. 6. n. 786.) Quoad obligationem verò cujusque fidelis suscipiendi Confirmationem, vide dicta *Libro 6. numero 181.* II ut non sit neophytus, aut infamis, aut irregularis. Dubitatur hīc, an aliquis irregularitate irretitus validè ordinetur, si Episcopus protestationem præmittat (ut consuetum est) nolle ordinare irregulares, excommunicatos etc.? Respondeo, in dubio (quidquid alii dicant) omnino dicendum, quod Ordinatio repetenda est; nisi constet Episcopum verba illa protulisse tantum ad terrorem, ac suam intentionem protestationi minimè alligasse (l. 6. n. 784.) Cæterū sapienter monet Bened. XIV, *de Sacr. Miss. sect. 2. §. 70. ex Decreto Sacr. Congr. Concil. super id interrogandum esse Episcopum de sua intentione habita.* Idem autem Benedictus *de Syn. l. 8. c. 11. n. 1.* monet Episcopos, ut se abstineant ab hac protestatione; quamvis enim (inquit cum *Lugo*) posset aliquando Episcopus, existente gravissima causa, habere intentionem conditionatam, hæc tamen universaliter erga omnes promovendos nequit haberi sine pluribus inconvenientibus. Additique cum *Navarro*, *Gobato*, et eodem *Lugo*, quod Episcopus, Ordines conferendo, tenetur sub gravi culpa eos absolute conferre quibus manus imponit. Quid ergo (meritò concludit) proderit protestatio illa, nisi ad ingerendos plures scrupulos in eos qui promoventur? III. Requiritur *Animus clericandi*, ut præscribitur in Trident. sess. 23. c. 4. scilicet ascendendi ad Ordines superiores. Hoc tamen intelligendum procedere, cum quis acceptat beneficium ad quod requiritur Sacerdotium, vel alius Ordo sacer (l. 6. n. 785.) IV. Requiritur, ut quisque ordinetur à proprio

Episcopo, vel ab alio, sed cum litteris dimissorialibus *Episcopi proprii*, si hic est impeditus ex infirmitate, aut alia justa causa. Capitulum verò sede vacante hodie (quidquid fuerit antiquitus) nequit dare alicui dimissorias, nisi ille sit arctatus ad Ordinem suscipiendum ob aliquod beneficium requirens obsequium personale (n. 788.)

35. — Proprius autem *Episcopus* dicitur vel ratione originis vel domicili, vel beneficii, vel familiaritatis. Et I debent Ordines suscipi ab *Episcopo Originis*, si *Ordinandus* in eja diocesi natus est, et parentes tempore nativitatis ibidem domicilium habuerint; nam si casu alicubi natus esset, et parente alibi domicilium habuerint, tunc dicitur *Oriundus*, et ordinari debet ab *Episcopo loci*, ubi parentes domicilium habent. II. Ratione *Domicili* bene ordinatur, qui in aliquo loco habitatione suam constituit, cum animo ibi perpetuo manendi. Hic autem animus probatur, vel per habitationem decenni, vel per ædificationem domus cum asportatione majoris partis honorum, degendo ibi simul per aliquod notabile tempus, ut habetur in Bulla *Speculatorum* (Vide l. 6. n. 770. ad V.) III. Ratione *Beneficii*, licet aliquis alibi natus fuerit et domicilium habeat, bene protest ordinari ab *Episcopo*, in cuius diocesi beneficium sufficiens ad congruum sustentationem possidet, obtentis tamen litteris testimonialibus ab *Episcopo domicili*; à quo tamen potest examinari, si illuc reversurus est, ex *Bulla Apostolici Min.* Sed hic advertendum, quòd ut quis possit ordinari ab *Episcopo beneficii*, debeat esse saltem tonsuratus, alias non est capax beneficii, et ideo neque habilis ad Ordines ab illo *Episcopo* suscipiendo. IV. Denique ratione *familiaritatis*, si quis per triennium in familia; vel servitio assiduo alicujus *Episcopi* permanserit, vivendo ejusdem *Episcopi* expensis, etiamsi non habitet in illius ædibus, potest ab illo ordinari, modò degat in loco ubi est *Episcopus*, vel prope; et modò *Episcopus* statim ei conferat verum beneficium; non enim sufficit, si assignet pensionem, aut patrimonium (ibid. n. 780.)

34. — Regulares autem ordinandi sunt ab *Episcopo loci*, ubi morantur de familia, si *Episcopus* Ordinationem habeat temporibus statutis; alias à quocumque *Episcopo* ordinari possunt. Vide circa hoc dicta *Lib. 6. n. 768 et 788. v. Not. 8.*

35. — V. Requiritur *Scientia* Ordini suscipiendo conveniens. Concil. Trident. pro initiandis ad primam Tonsuram tantum requirit, ut ipsi fidei rudimenta edocti fuerint, et scribere sciant. sess. 23. c. 4. pro initiandis ad Ordines minores, ut latinam linguam intelligent, l. c. cap. II. Pro initiandis ad Subdiaconatum, et Diaconatum, ut sint litteris, et iis que ad Ordinem exercendum pertinent, instructi, c. 13. Demum pro initiandis ad Sacerdotium, ut ipsi ad populum docendum ea que scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacraenta diligentè examine precedente idonei comprobentur. Idem Conc. Trid. c. 14. Notent Ordinandi et Ordinantes verba illa, ad ministranda So-

cramenta; ideo enim dicunt DD. quòd initiandi ad Sacerdotium scire debent, non solum quæ pertinent ad Baptismum, Eucharistiam etc., sed etiam ad Pœnitentiam; nam licet Presbyterandus non indigeat tanta scientia, qua indiget Confessarius approbatus, debet tamen saltem scire universalia principia moralia, quibus solvere possit dubia communiter occurrentia in casu necessitatis, quo teneatur moribundi Confessionem excipere, et specialiter omnino scire tenetur, quomodo se gerere debeat cum fidelibus morti proximis, nempe 1. Quando possunt eos absolvere, etiam in praesentia Confessarii approbat? 2. Quando absolutè, et quando conditionatè? 3. An non solum in articulo, sed etiam in periculo mortis, et in quali periculo? 4. Quid debeat imponere infirmo, si habeat casus vel censuras reservatas? Vide quæ infra breviter super hac obligatione dicentur n. 130. Cæterum bene potest *Episcopus* à suis majorem scientiam, quam requirit Conclitum, requirere (*Lib. 6. n. 792. v. Advert. 2.*)

36. — Verùm in Regularibus addictis ad vitam contemplativam, vel tantum ad chorum, et altare, vel sacristiam, minor scientia requiritur, modò sciant præstare quæ pertinent ad Ordinis exercitium; et ideo saltem in Grammatica debent esse edocti, alias erunt irregulares, etiam de jure divino, ita ut nec Papa posset cum eis dispensare. Hæc tamen irregularitas, sublata causa ignorantiae, absque dispensatione de se aufertur (n. 791. Qu. 2 et 3.)

37. — VI. Requiritur *Titulus sustentationis*, aliter *Episcopus Ordinem*, vel dimissorias tribuens, tenetur ipse ordinatum alere, usque dum ille titulum habeat, ita ex cap. *Cum secundum, de Præb. et cap. recipimus, de cōtate et qualit. etc.* Id tamen intelligendum, nisi *Episcopus* inculpabiliter deceptus fuerit, vel nisi ordinatus jam aliunde habeat unde vivere possit (l. 6. n. 813.)

38. — Titulus autem sustentationis triplex esse potest, paupertatis, beneficii, et patrimonii. Titulo *Paupertatis* soli Regulares professi ordinari valent. Seculares verò ordinari debent ad titulum *beneficii*, quod sit certum de præsenti, et sufficiens ad congruum sustentationem; juxta taxam diocesis, originis, vel beneficii, si beneficium requirat residentiam (ibid. n. 815 et 816.) Nota quòd Sacr. Congr. die 17 Julii 1723, remisit arbitrio *Episcopi*, si detrahenda sint, an non onera Missarum ex beneficio, vel capellania (n. 774.) Ad titulum verò *Patrimonii* tantum pro necessitate vel commoditate Ecclesiarum suarum possunt *Episcopi* ordinare seculares, ut præscribit Trid. sess. 21. c. 2. Patrimonium autem constitui debet super re certa, et stabili, ac de sua natura frugifera, pacifice possessa, et libera ab omni onere. Sufficit etiam census perpetuus, quamvis sit redimibilis (n. 817.)

39. — Hic autem dubitatur 1. an incurrat suspensionem, qui ordinatur cum patrimonio facto. Alii probabiliter negant; sed probabilius alii affirmant; idque certum est in diocesi Neapolitana (l. 6. n. 820 et 821.) Dubit. 2. juxta prædictam probabiliorem sententiam, an incurrat etiam suspensionem qui ordinatur cum pa-

trimonio verè donato, sed data antacopa, vel fide de reddendo illo donanti post Ordinationem? distinguo: Si donans verum habuerit animum donandi, non incurrit, quia pactum illud de reddendo patrimonio tanquam nullum rejicitur, ut S. Congr. declaravit (dum Sacra Congregat. insuper pluries declaravit quamcumque alienationem patrimonii sine licentia Episcopi esse invalidam). Secus si donans haud habuerit intentionem donandi, quia tunc donatarius nullum rei dominum adeptus est (*ib. n. 822 ad 824.*)

40. — VII. Requiritur, ut *Ordo inferior ante superiorem suscipiatur*, alias qui per saltum ordinatur, suspensionem ipso facto incurrit ab exercito Ordinis suscepti, donec Episcopus dispensem (*I. 6. n. 793.*)

VIII. Ut *Ordo suscipiatur tempore debito*. Ordines majores possunt suscipi tantum in sabbatis quatuor temporum; sabbato ante Dominicam passionis, et sabbato sancto. Minores verò possunt accipi in quolibet festo de præcepto, et etiam in feria sexta ante sabbatum generalis Ordinationis, et feria quarta quatuor Temporum, juxta consuetudinem receptam. Attamen apud Ferrar. Biblioth. t. 5. verb. *Ordo n. 7.* affertur Decretum Sacré Congr. Conc. 13. Apr. 1720 ubi dicitur, quod Ordines minores posse tolerari consuetudinem, si sit immemorabilis, quod ministrentur pridie die Veneris post prandium, sed expedire in hoc ut Episcopus se conformet Pontificali Romano. Qui autem ordinatur extra tempora, suspensionem ipso facto incurrit (*Lib. 6. n. 794.*)

41. — IX. Requiritur, ut Ordines suscipiantur per debita temporum *Interstitia*. Et I. inter Ordines minores requiritur aliquod intervallum: dicitur *aliquid*, quia illud minimè determinatum est à Trident. in *Sess. 23. c. 11.* ubi etiam additur, *Nisi aliud Episcopo expedire magis videretur*. Potest tamen liberè Episcopus primam Tonsuram cum aliquo Ordine minore conferre. II. Ut à minoribus ascendatur ad Subdiaconatum, requiritur anni spatium: *Nisi necessitas, aut Ecclesiae* (intelligitur cui Ordinandus est adscriptus) *utilitas judicio Episcopi aliud exposcat*: ut habetur in Trident. I. c. III. Ut ascendatur à Subdiaconatu ad Diaconatum requiritur etiam anni spatium, sed Episcopus in hoc ex quavis rationabili causa dispensare potest: nam in Trid. c. 13. dicitur: *Nisi aliud Episcopo videatur*. IV. Denique, ut à Diaconatu ascendatur ad Sacerdotium, requiritur saltem anni intervallum; *nisi ob Ecclesiae utilitatem, ac necessitatem, aliud Episcopo videretur*, ut in Trid. c. 14. Nota hīc utilitatem ac necessitatem, intellige necessitatem moralem, nempe utilitatem notabilem, et certam propriam Ecclesie.

42. — Hīc autem notandum 1. quod suspiciens duos Ordines sacros eodem die, suspensionem ipso facto ab ultimo Ordine suscepto, et insuper irregularitatem incurrit (*Lib. 6. n. 796.*) Qui vero eodem die suscipiet quatuor Ordines minores una cum Subdiaconatu, graviter quidem peccaret, sed non incurret suspensionem (*n. 797 et seq.*) Notandum 2. quod si quis ordinatur non servatis interstitiis, sed diversis diebus, et legitimis tempo-

ribus, peccat etiam graviter, sed probabilius suspensionem neque incurrit (*n. 796. vers. D. 2.*) Notandum 3. quod Regulares ex suis Pontificis Privilegiis bene possunt extra tempora ordinari cum licentia suorum Prælatorum, juxta dicta in *Hom. Apost. Tr. 20. de Prio.* n. 115 et 116. Debent tamen ordinari in festo de præcepto, ut probabilius dicendum (*n. 797. Dub. 4.*) Notandum 4. quod si quis Sacerdotium suscipiet, omisso Diaconatu, esset quidem validè ordinatus, sed non posset Sacerdotio fungi, nisi prius Diaconatum acciperet, ut habetur ex *cap. unico de Cleric. per salt.* Si quis autem Episcopatum suscipiet non suscepto Sacerdotio, invalidè ordinaretur.

43. — X. Requiritur *locus* Ordinationis, nempe ut ipsa fiat in Ecclesia, et ut Episcopus resideat in propria Dioecesi: nam si Episcopus in aliena ordinaret, ipse incurret suspensionem à Pontificalibus, et ordinatus ab exercito Ordinis suscepti (*n. 798. vers. Adde.*)

XI. Requiritur *Ætas debita*, quæ pro prima Tonsura debet esse septem annorum, et Neapoli saltem decem. Ordines minores regulariter conferri possunt ab anno 7 ad 14. Subdiaconatus anno 22. Diaconatus anno 23. Sacerdotium anno 25. ex Trid. *Sess. 23. c. 12.* *AEtas computatur*, non à die baptismi, sed nativitatis. Sufficit autem ut annus sit incepitus, prout communis usus habet. Pro Beneficiis simplicibus accipiendo sufficit annus 14. ex Trid. *Sess. 23. c. 6.* Sed si Beneficium sit curatum, requiriatur annus 25. ex Trid. *ibid. c. 12.* Pro Canoniciatu annus 22. ex Trid. *Sess. 22. c. 4.* Quamvis in Collegiatis sufficiat annus 14. Pro Episcopatu demum requiriatur annus 30. (*Vide l. 6. n. 799.*)

44. — Notandum autem, quod si quis scienter ordinatur ante legitimam ætatem, ipso facto perpetuam incurrit suspensionem, à qua absolvī nequit nisi à Papa, vel ab Episcopo, si fuerit occulta, ex c. *liceat*, Trid. *Sess. 24. c. 6.* (*cit. n. 799.*) Diximus scienter, nam Pius II hanc suspensionem imposuit tantum eis qui ex temeritate sic ordinantur: unde ignorantia crassa illos probabilius ab ea excusat, ita ut completa ætate bene poterunt Ordinem exercere (*ibid. Dub. 1 et 3.*) An autem qui ante ætatem suscipit Sacerdotium irregularitatem incurrat? Alii affirmant, quia (ut dicunt) Neo-Presbyter concelebrando cum Episcopo, verè consecrat: et ideo jam exercet Ordinem susceptum cum suspensione. Sed alii communius, et valde probabiliter negant, quia æquum non videtur, ut quis eadem actione morali duplēcim incurrit pœnam, nempe suspensionem et irregularitatem; testaturque Suarez ex stylo Cancellariae hujusmodi ordinatos non censerū irregulares. Et idem dicendum de Diaconis, et Subdiaconis: nisi in eadem Missa Ordinationis Ordinem jam susceptum exerceant, quia tunc irregularitatem non effugiant, saltem si ultiro ad ministerium se offerant in Missa Ordinationis (*cit. n. 799. D. 3.*)

45. — XII. Ut initiandus ad Ordinem superiorem ascendere possit, requiritur, ut exercuerit Ordinem prius susceptum; sed *nuxta Salm.* (*De Ordin. c. 4. n. 74.*) hoc non est de præcepto gravi.

XIII. Ultimò requiritur Vocatio Divina, ex illo Apostoli: *Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur à Deo tanquam Aaron.* Hebr. 5. 4. Signa autem divinæ vocationis sunt 1. Scientia conveniens. 2. Intentio recta vacandi Deo, animarumque saluti. 3. Probitas vitæ, que maximè requiritur ad veram vocationem agnoscendam, ex illo Tridentini: « Sciant Episcopi... debere ad hos Ordines assumi... dignos duntaxat, et quorum probata vita » senectus sit. » Sess. 23. c. 12. Utque docet D. Thomas (*Suppl. q. 35. art. 1. ad 3.*) dicens: « Non sufficit bonitas qualiscumque, » sed requiritur bonitas excellens: » hanc rationem assignans: « Ut » sicut illi qui ordinem suscipiunt, super plebem constituantur... » ita et superiores sint merito sanctitatis. » Hinc si quis absque his signis, et consequenter sine vocatione divina, ascendit ad altare, nequit à gravi culpa excusari; tum ob gravem præsumptionem, qua non vocatus in sacrum ministerium se intrudit, ut ait S. Anselmus: « Qui enim se ingerit, et propriam gloriam » querit, gratiæ Dei rapinam facit; et ideo non accipit benedictionem, sed maledictionem: » tum ob magnum periculum damnationis, cui se exponit, ut sapienter loquitur Episcopus Abelly: « Qui sciens, nulla divinæ vocationis habita ratione, se in Sacerdotium intruderet, haud dubiè se ipsum in apertum salutis discriumen injiceret. » Et tantò magis graviter peccant Episcopi, qui tales ad Ordines admittunt, transgrediendo præceptum illud Apostoli: « Manus cito ne imposueris, neque communicaveris peccatis alienis. » 1. Tim. 5. Quae verba exponens S. Leo Epistola 1. (alias 87.) ad Afric. 2. dicit: « Quid est communnicare peccatis alienis, nisi talen effici Ordinantem, qualis est ille qui non meruit ordinari? » Ideo in c. Nullus Dist. 24 universè Episcopis præcipitur, *Nullus ordinetur, nisi probatus fuerit.*

46. — Refert hic autem unà simul annotare, quinam ex prædictis illegitimè ordinantur suspensionem ipso facto incurvant. Incurrunt 1. qui ordinantur sine Dimissoriis sui Ordinarii, vel sine ejus Litteris Testimonialibus, cum ordinantur ab Episcopo Beneficii. 2. Qui eodem die duos sacros Ordines suscipiunt. 3. Qui ordinantur extra tempora. 4. Qui ordinantur ab Episcopo manente in aliena Dioecesi, sine licentia Episcopi loci. 5. Qui scienter ordinantur ante legitimam ætatem. 6. Qui ordinantur per saltum, omisso Ordine pæcedenti. Adde ultimo loco, qui ordinantur per simoniām; hic enim manet ipso facto suspensus ab Ordine simoniacè suscepto, et impeditur ab ascendo ad superiores; id tamen non currit, si simonia ab alio sit commissa, ignorantie ordinato (*Vide l. 3. n. 109.*)

CAPUT III.

DE ORDINIBUS IN SPECIE.

ARTICULUS I.

De prima Tonsura.

47. Quid prima Tonsura? et an sit Ordo? Quid si quis ordinatur sine Tonsura? — 48. Privilégia Tonsurati. — 49 et 50. De obligatione deferendi habitum et Tonsuram. — 51. Qui priventur privilegio Fori, et Canonis?

47. — PRIMA Tonsura non est Ordo, sed præparatio, sive dispositio ad Ordines, cum nullum Officium habeat circa ministerium altaris; ita communiter Theologi cum D. Thoma (*Suppl. q. 40. art. 2.*) Et probatur ex Trident. Sess. 23. c. 2. ubi Tonsuræ sumptio præcipitur, sicutque dicitur: « Ut qui jam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad majores adscenderent. » Ergo tonsura inter Ordines minimè numeratur (*Vide l. 6. n. 734.*) Clericus significat in sortem vocatus, scilicet ad cultum Deo præstandum. Tonduntur ei capilli in modum coronæ, ad significandam regiam dignitatem eorum, qui in sortem Domini vocantur. Tradit autem Catechismus Romanus, S. Petrum primam Tonsuram instituisse. Ut quis possit tonsurari requiritur 1. ut sit mas: 2. ut sit confirmatus: 3. ut sciat legere et scribere, ac saltem Grammaticam, præter rudimenta fidei: 4. ut habeat animum Deo inserviendi. Qui ordinatur sine Tonsura, graviter quidem peccat contra præceptum Tridentini, sed validè ordinatur; verū manet suspensus usque ad beneplacitum Episcopi. Qui autem aliquem Ordinem jam suscepit sine prima Tonsura, non tenetur eam postea recipere, quia per Ordinem susceptum jam fuit factus idoneus ad alios suscipiendos.

48. — Effectus, et privilegia Tonsurati hæc sunt: I. Tonsuratus transfert ad statum Clericalem, unde acquirit privilegium fori, quo eximitur à jurisdictione fori laicalis, modo deferat habitum, et Tonsuram, ac alicui Ecclesiæ de mandato Episcopi inserviat, aut versetur in Seminario, vel in aliqua schola licentia Episcopi, ut habetur in Trident. Sess. 23. c. 6. II. Acquirit etiam privilegium Canonis, ita ut percutientes ipsum injurioso incurvant excommunicationem reservatam Papæ, si percussio est gravis; Episcopo vero, si levis. III. Tonsuratus fit capax beneficii ecclesiastici, modo habeat 14 annos. IV. Fit capax etiam omnis jurisdictionis ecclesiasticae ad conferenda beneficia, ferendas censuras, et judicandas causas spirituales.

49. — Quær. hic, qualiter peccant, et quas incurrant poenas Clerici habitum aut Tonsuram non deferentes? et quando propter id privilegio fori et Canonis priventur? Clerici in minoribus, ut communiter DD. aiunt, non peccant graviter, si habitum et Tonsuram non deferant; immo communius *Satus, Nao. Arm. Cas.*